

Sygn. akt IV U 98/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

29 marca 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Górny

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewelina Kubiczak – Kleśta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 marca 2023 roku w Sieradzu

odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 9 lutego 2023 r. Nr (...)

w sprawie J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o rekompensatę

1. Zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. S. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych od 1 lutego 2023 roku;
2. Stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do przyznania prawa do rekompensaty.

Sygn. akt IV U 98/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 9.02.2023r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. S. przyznania prawa do rekompensaty, z uwagi na nieudowodnienie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Nie podzielając powyższej decyzji w/w złożyła odwołania, wnosząc o zaliczenie do szczególnych warunków okresu zatrudnienia w (...)od 6.10.1987 – 31.10.2003 i przyznanie prawa do przedmiotowego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. S., ur. (...)

W okresie od 17.09.1987 - 31.10.2003, z wyłączeniem zasiłków chorobowych, była zatrudniona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) w Z., w tym od 6.10.1987, wykonywała pracę w szczególnych warunkach jako brakarz, składacz, pakowacz, pomoc w wydziale. W ww. okresie zatrudnienia, odwołująca nie korzystała z urlopów bezpłatnych, wychowawczych, czy macierzyńskich. W-ni pracowała na wydziale produkcyjnym - wykańczalni, przy składaniu dużych welurowych ręczników na eksport, kocy. Był to wydział kończący produkcję wyrobów firmy.

Wszędzie był kurz. Praca odbywała się na maszynie do robienia szlafroków. Z tkalni przychodziły ręczniki na balach. Razem z odwołującą pracowała U. P.. Z wykańczalni ręczniki szły do magazynu. Szwaczki pracowały na akord. Początkowo praca była na 2 zmiany, potem na 3 zmiany. W hali latem było bardzo gorąco, a zimą bardzo zimno. Uszyte koce po spakowaniu szły do magazynu. Szwaczki obszywały koce, a wnioskodawczyni – razem z U. P. brakowały je, składały i zgrzewały, pracowały razem ze szwaczkami, była to praca bezpośrednio przy produkcji. Ręczniki znajdowały się w innym pomieszczeniu - magazynie Później wn – i pracowała jako brakarz, pakowacz ręczników, obsługiwała 3 szwaczki. Praca była przy ręcznikach kąpielowych, praca była stojąca. Później wn – i pracowała na pakowarce, była pakowaczem. Chodziła po paczki związane z ręcznikami, paczki były na wózku. Wn – i przyciągała ciężki wózek z paczkami do pakowarki. Na pakowarce była taśma, na której wn – i kładła paczki, a pakowarka zgrzewała je. Potem zgrzane paczki były układane na wózek. Pomoc w wydziale polegała na tym, że majstrowa rozdzielała pracę rano, gdzie pracować danego dnia. Pomoc w wydziale, to była także praca na wykańczalni **(zeznania wnioskodawczyni, zeznania świadka U. P. – na nagraniu CD – 00:05:34 – 00:24:08 k. 24/akta sprawy; akta osobowe wnioskodawczyni z przebiegu pracy w (...))**.

Decyzją z 27.04.2018r., ZUS przyznał J. S. emeryturę od 27.04.2018r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego **(decyzja k. 5/akta ZUS)**;

W dniu 6.02.2023r., w/w złożyła w ZUS wniosek o ponowne obliczenie emerytury z rekompensatą **(wniosek k. 11 - 13/akta ZUS)**.

Decyzją z 9.02.2023r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. S. przyznania prawa do rekompensaty, z uwagi na nieudowodnienie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach **(decyzja k. 13/akta ZUS)**.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym. Fakty dotyczące charakteru pracy wnioskodawczyni w (...), Sąd ustalił na podstawie zeznań odwołującej, zeznań świadka U. P., którym dał wiarę oraz dokumentów osobowych. W ocenie Sądu materiał dowodowy daje podstawy do uznania, że wn-i spełniła sporną przesłankę stażu pracy w szczególnych warunkach, który uprawnia do nabycia prawa do rekompensaty. W spornym okresie zatrudnienia praca wnioskodawczyni kwalifikuje się do zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach. Charakter wykonywanej pracy pozwala ją zakwalifikować zgodnie z wykazem A dział VII poz. 4 rozporządzenia RM z 7.02.1983r.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 2 pkt 5 ustawy z 9.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017r., poz. 644 ze zm.), rekompensata - odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Jak wynika z art. 21 cyt. ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. W taki sposób istotę rekompensaty określa zresztą sam ustawodawca, definiując ją w art. 2 pkt 5 ustawy o e. p.

Definicję pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniającą do wcześniejszej emerytury reguluje art. 32 ustawy emerytalno – rentowej oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z §3 i §4 cyt. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury jeżeli łącznie spełnia warunki: mężczyzna jeżeli osiągnął wiek 60 lat, ma wymagany „okres zatrudnienia” 25 lat, w tym przepracował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazach A lub B stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawczyni spełniła sporną przesłankę zatrudnienia w szczególnych warunkach, w wymaganym wymiarze co najmniej 15 lat i nabyła prawo do rekompensaty. W okresie zatrudnienia w firmie (...) od 6.10.1987 – 31.10.2003, wykonywała pracę, która jest wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - dział VII, poz. 4.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1 i 1 a cyt. ustawy, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczeń (...) po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Użyte w art. 118 sformułowanie „wyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędne do wydania przez organ rentowy decyzji” należy rozumieć w ten sposób, iż 30 – dniowy termin winien być liczony od jej „faktycznego wyjaśnienia”. W konsekwencji, jeżeli organ rentowy nie wyda decyzji pozytywnej w sprawie ustalenia prawa do świadczenia lub nie wypłaci tego świadczenia w terminie 30 dni od tak określonej „daty wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania przez organ decyzji”, a następnie w wyniku przeprowadzonego postępowania - okaże się, że iż w tej dacie zostały już faktycznie wyjaśnione wszystkie okoliczności niezbędne dla wydania takiej decyzji, wówczas organ rentowy obowiązany jest do wypłaty odsetek od tego świadczenia (tak SN w wyroku z 22.04.2004r. III UA 1/04, w wyroku z 14.09.2007r., sygn. III UK 37/07). W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie na etapie postępowania przed ZUS –em i na dzień decyzji, nie było możliwe prawidłowe ustalenie przesłanki pracy w szczególnych warunkach na podstawie złożonych dokumentów, co zostało dopiero wykazane w postępowaniu odwoławczym. Dlatego też organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji, o czym orzeczono w pkt 2 wyroku. Natomiast o zmianie zaskarżonej decyzji orzeczono na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. przyznając J. S. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od 1.02.2023r. (pkt. 1 wyroku).